

PARASZTKÉRDÉS

Irta: Lórik István

A parasztkérdés számunkra a munkás-paraszt szövetség kiépítésének kérdése.

Ma még sokszor tapasztalhatjuk, hogy egyesek a parasztsággal szemben helytelen álláspontot foglalnak el és így zavart idéznek elő a munkásosztály és a parasztság közötti viszonyban. Ez pedig megnehezíti hazánkban a dolgozók társadalmának zökkenésmentes fejlődését. Hogy ezt kikeméljük, meg kell határozunk, hogy melyik az a társadalmi réteg, melyet az ipari munkásságnak falvakon szövetségeseként kell tekintenie. Olyan szövetségeseként, mellyel érdekeik nem csak a jelenben, hanem a jövőben is azonos.

Parasztság alatt azt a társadalmi réteget értjük, mely *agrártermeléssel foglalkozik, saját földje vagy termelő eszközei vannak és jövedelmének forrását túlnyomó részben a maga és családja munkájából meríti*. Világos, hogy a parasztság erősen rétegeződött. Így meg kell, hogy különböztessünk: törpe, vagy szegény parasztságot, amely a saját földje megmunkálásán kívül, még másoknak is dolgozik, azaz bérmunkát végez; középparasztságot, amely saját gazdaságában dolgozik és időről időre esetleg bérmunkásokat is alkalmaz. Ezeket dolgozó parasztságnak nevezzük és ők az ipari munkásság természetes szövetségesei, míg testvérei a földnélküli agrárproletárok. Ezekon kívül, a földosztás végrehajtásáig ott voltak még a gazdag parasztok, akik idegen munkaerővel dolgoztattak. Ez a réteg egybe tartozott a tőkés nagybirtokosokkal és érdekeik a parasztsággal ellentétesek voltak. Ők nem a dolgozók táborához, hanem az uralkodó osztályokhoz tartoztak.

A parasztság, habár a munkásosztállyal ellentétben, rendelkezett és rendelkezik termelőeszközökkel, sorsa azonos a munkásságéval, mert politikailag elnyomták és gazdaságilag kiszákmányolták. Az ipar és kereskedelem élődíjei úgy a munkásság, mint a parasztságból kisajtoltt értékfölletlen hízaltak magukat. Így sorsánál és érdekeinél fogva a parasztság a munkásosztályhoz állt legközelebb, minden húzódozás és ingadozás ellenére. Sorsuk, érdekeik, a fasismus alól való felszabadulásért vívott harcuk egyiké összehozta őket. A vér, a szenvedések, a kivívott győzelem, a közös cél — a dolgozó nép társadalmának felépítése — alapja ennek a szövetségnek. Lezártuk a mesterséges vizályt, amely a dolgozó emberiség egységét és erejét örölte és amelyet a mindenkori uralkodó osztályok szítottak. Egy történelmi szakaszt nyitottunk meg, a dolgozó népek együttes harcát a nép ellenségei ellen, akik boldogulásunk ellen törnek. Ezért minden erőnkkel ki kell építenünk és meg kell szilárdítanunk a társadalom e két fő oszlopa között a legszorosabb szövetséget. Ez a szövetség az egész társadalom részére biztosítja a gazdasági, kulturális fejlődést. És ez a fejlődés a meglévő osztály, gazdasági és kulturális különbségek és tagozódások elmosódásához vezet.

Mi a munkás-paraszt szövetség tartalma?

A város és falu dolgozóinak szövetsége politikai, gazdasági és kulturális téren. Más szavakkal az ipari és agrártermelőik szövetsége és harca az új termelési és társadalmi rend felépítéséért.

A parasztkérdés (értsd: a munkás-paraszt szövetség kérdését) nálunk fejlődése második szakaszában van. Politikai téren parasztságunk többé-kevésbé csatlakozott a Népfronthoz. A reakciót, amely falun a régi rendszer élődíjeiből tevődött össze és amelynek a parasztságra a legnagyobb politikai befolyása volt, az agrárreform vagyonától, tekintélyétől és befolyásától megfosztotta. A parasztság ma már tökéletesen látja, hogy minden alapot nélkülözött az a hír-

verés, amely a Népfrent politikai és gazdasági vonalát a parasztság ellen irányulóknak igyekezett föltüntetni és azt akarta, hogy a parasztság maradjon a szabadságért harcoló Népfrent küzdelmeitől távol. A földreform végrehajtása és a háborús nyereszkekedők elleni eljárás bebizonyították, hogy a Népfrent a dolgozó parasztság érdekében és nem ellene fejté ki működését. A falu társadalmi életét is meg kell tisztítanunk a káros elemektől, melyek a népi egység kialakulásának örök akadályai. Így szűnik meg majd fokozatosan falvaink belső szétdaraboltsága. Azonos érdekű emberek azonos céllal igyekeznek a háború okozta pusztításokból kilábalni és lépésről lépésre kiküszöbölni az ellentéteket és gyűlöletet, amelyeket a régi rendszerek támasztottak és tápláltak, akár osztály-, nemzetiségi, vagy egyéb alapokon.

Ma nem idegen érdekeket szolgáló emberek döntenek a nép, tehát a parasztság sorsa felett is, hanem saját képviselői az ő megkérdezésük után és véleményük alapján.

Azokban kulturális téren még sok a pótolni való. A múltban igen kevés gondot fordítottak a falu közművelődésének emelésére. Az urak nem akartak okos parasztot. A tudatlant könnyebb volt kiszákmányolni, elnyomni és félre vezetni. A múltban a parasztság mindig a társadalom elődjének gyámsága alatt állott és épen ezért semmit sem harcolhatott ki magának. Sokszor sikerült őket a munkássággal ellentétes álláspontra vezetni.

De ma, amikor a fejlődésünket gátló körülményeket megszüntettük és megteremtettük a társadalmi jólét előfeltételeit, amikor minden alkotó képességtől függ: a tudományok általános emberi kincsévé kell, hogy váljanak. A termelésnek tudományos alapokra való helyezése nem tűrheti meg, hogy a társadalom bármelyik, a termelésben foglalkoztatott része, tudatlan maradjon. Azonban tudnunk kell, hogy az igazi kulturális fejlődés csak az első gazdasági fölbendülés után következhetik be.

Ezek után nálunk ma a parasztkérdés súlypontja nem annyira politikai, mint inkább gazdasági. A kérdés: hogyan illeszkedik be a parasztság, mint termelőréteg az új termelési rendszerbe? És így válik ez a kérdés az ipari és mezőgazdasági termelők szövetségének kérdésévé. Célnk, hogy a tökéletes termelési mód hibáit kiküszöböljük. A tervszerűtlen tökéletes termelés kikerülhetetlen függvényei a gazdasági válságok, amelyek az egész társadalom gazdasági életére voltak káros hatással, de elsősorban a munkásságot, a parasztságot érintették és vitték nyomorba. Az ipar és mezőgazdaság minden tekintetben összefüggenek és kiegészítik egymást. Egyik a másiknak fogyasztójaként jelentkezik. Nem lehet egészséges az egyik, ha a másik beteg. Az új termelési mód és rendszer követelménye tehát, önmagától megmutatkozik. Összhangot kell teremtenünk a kettő között. Ezt pedig csakis a tervszerű termeléssel érhetjük el. A tervgazdálkodásra való áttérés óriási lendítő erőt jelent a társadalom gazdasági fejlődésében. Egyrészt többtermelést eredményez és nem fordulhat elő, hogy fogyasztók hiányában az árak az előállítás költségei alá zuhanjanak, vagy fönkre menjenek. Másrészt a termények és termékek árait rögzíthetjük és ezen keresztül biztosíthatjuk a termelők gazdasági helyzetét. Ezen kívül azért, hogy az ipari és mezőgazdasági termelést összhangba hozzuk és annyit termelünk, amennyire és azt, amire szükségünk van a közigazdaság föntartásához és fejlesztéséhez: elérjük, a társadalmi termelés általános emelését és ezen keresztül az életszínvonal emelését.

Mindezekből látszik, hogy a parasztkérdés lényegében nem egy társadalmi rétegnek, hanem az egész társadalom gazdaságának kérdése. Ahhoz, hogy ipari termelésünket fokozhassuk, egyrészt nyersanyagra, másrészt fogyasztókra van szükség. És ezen cél érdekében elsősorban hazánk keretein belül kell megteremtenünk a lehetőségeket. Ugyanúgy, vagy hasonlóképp, mint azt a Szovjetunió példája mutatja. Mert csakis így erősíthetjük meg saját magunkat úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben. A feladat tehát az, hogy ipari és mezőgaz-

dasági termelésünket a legszorosabb szövetség egységébe szervezzük. A társadalom e két fő termelési tényezője fejlődésében egymásra hat. Az egyik megerősödése kihat a másikra és annak fejlődését előre viszi. Ahogy a termelés fejlődése a kulturális fejlődés alapja és ahogy a kulturális haladás vissza-
hat a termelési viszonyok változására, ugyanúgy az összes termelési és kulturális tényezők kihatnak a társadalmi viszonyokra, az összességnek és az egyének gazdasági és társadalmi helyzetére. Ez bizonyítja a munkás-paraszt szövetség fontosságát és termelő, átalakító hatását.

Hazánk általános gazdasági helyzete fokozottabb figyelmet és odaadást követel meg minden polgártól, hogy kitűzött céljainkat, de legelsősorban a termelés színvonalát a ma rendelkezésünkre álló eszközök segítségével emeljük és átszervezzük. Világos, hogy mezőgazdasági termelésünk a háborús pusztítások következményeként igenis hiányával küzd. A földreformmal kapcsolatban különösen még kirívóbban jelentkezik ez a hiány. A földnek több gazdája lesz, több egységben művelik meg, ami által a vetésforgó is könnyen kibillenhet egyensúlyából, ami azt jelentené, hogy bizonyos termény fajták nem a szükséghez mérten termelődnének. Az ipari növények termelésében hiányok állhatnának elő. Hazánk újjáépítése pedig megköveteli, hogy mindenből megtermeljük azt, amire úgy a szükségletek fedezéséhez, mint a továbbfejlesztéshez szükség van. Így két fontos dologra kell ügyelnünk. Egyik, hogy a vetésforgó megfelelően a szükségleteknek. A másik, hogy a meglévő iga és gépi erőt úgy osszuk be, illetőleg fölhasználásukat úgy szervezzük meg, hogy a termelés zavart, hiányt ne szenvedjen. Ezt a célt szolgálják a traktorállomások, melyeken keresztül a munkásosztály segédkezet igyekszik nyújtani a parasztságnak és így hozzájárulni a munkás-paraszt szövetség megerősítéséhez.

A mezőgazdaság gépesítése nemzetgazdasági szempontból is fontos követelmény. Elsősorban azért, hogy terményeink a fejlettebb technikájú országok terményeivel ne csak minőségi szempontból, hanem ár tekintetében is versenyképesek legyenek. Másodszor azért, mert ha hazánk nem tudja behozni technikai elmaradottságát, úgy a szegénységből nem tudunk kilábalni. Harmadszor, mert az ipari termelés fejlesztése és az ország újjáépítése a munkások százszázalékos tömegét követeli és ezeket a feladatot a mezőgazdaságtól kell elvonni. Tehát ipari termelésünket éppen mezőgazdaságunk gépesítése érdekében kell fejlesztenünk és emelnünk, mert a gépesítésnek egyedüli akadályja a gépipari termelés elmaradottsága.

Ha a mezőgazdasági termelés kérdését megoldottuk, úgy vele párhuzamosan megoldjuk a parasztság társadalmi kérdését is. Vagyis, amikor a mai parasztot, aki egyéni gazdálkodást végez, aki a röghöz kötött, akit a korántól későig tartó munka befoglal, aki csak dolgozik, alszik és eszik, akinek nincs ideje társadalmi élethez, ha ezt a parasztot átalakítottuk korszerű paraszttá, közösségi emberné, aki a földet tudományos alapon, korszerű termelőeszközök segítségével műveli meg és így nem csak többet termel, hanem rövidebb idő alatt és, akkor módot adunk neki a tanuláshoz, szórakozáshoz és pihenéshez.

A technikai eszközök mai fejlettsége minden tekintetben megengedi ezt az átszervezést. Mezőgazdasági termelésünk forradalmi átalakítások előtt áll. Egy egyszerű példát vegyünk. Egy közepes erősségű traktor elhúz egy ötvésű ékét és utána a fogast. Egy ember kell hozzá és egy nap alatt nyolc holdat szánt föl. Ha ugyanezt a munkát lovakkal végeztetjük, úgy tizenhat fő, nyolc eke és nyolc ember kell hozzá. Ha a traktor üzemköltsége ugyanannyi lenne, mint a tizenhat fő költsége (valójában ennél lényegesen kevesebb) még akkor is hét ember költségeit takarítjuk meg. Más szóval hét embert szabadítunk fel más termelési lehetőségre. És ugyanez áll az aratásra és egyéb mezőgazdasági munkákra, ha azokat gépekkel végezzük.

Az eddig felsoroltak a munkás-paraszt szövetségnek csak egyik oldalát világították meg. De ennek a szövetségnek magába kell foglalnia a tervszerű ter-

melés és gépesítés mellett a termelők és fogyasztók közvetlen kapcsolatát is, amelynek segítségével a termékek tervszerű, öcsőbb és helyesebb elosztását biztosíthatjuk. Ezt a szövetkezeteken át érhetjük el. A szövetkezetek kikapcsolják az üzérkedést. Kiépítésük terén már eddig is szép eredményeket értünk el, de ezeket csak alapnak, kiindulásnak kell tekintanunk, mert a szövetkezetek együttműködésének szervezett felépítése még a jövő feladata.

MARKOVICS JÁNOS:

ÉNEK EGY DACHAU I ÉJSZAKÁRÓL

Hóvihares, sűrke januári éjjel,
1945 hideg küszöbén,
Egy barakban fekszünk rothadt, vízes szalmán,
besüppedt gyomorral, összeszáradt bélel,
fénytelen, fáradt, kiapadt szemekkel,
sok száz tetúrágatástú,
zebraruhás szabadság-legény.

Mellettem egy lengyelt a tifusz láza ringat
Eldög halálba.
Vérhastól búzlenek mind a többiek . . .
Engem is láz harap tüzes fogakkal,
s a vérhas véres szennye fürdet a moeskos »láger« 'élet-tálba' . . .
Hullánkra már várnak vénító örömmel
embercsontra éhes óreink
a pokol-ebek.

Az egyik sarokban
a »belond olasz« zümmög, mint sebzett bánat-darázs,
Már megint énekel könnyeknélkül, halkan . . .
Mindig így dalol éjszakánként nekünk, vagy csak önmagának.
Zavaros szemében ezer karú tűz-polipként lángol az örület-parázs . . .
De ma éjjel mintha más lenne a hangja, erősebb, csengőbb,
s a sirása most kacag
egy bús szicíliai dalban.

Közlebb mászek hozzá,
Aján valami földöntúli gyönyör mosolya remeg.
A hangja, amely most legszebb ajándékát adja, a férgektől nyüzsgő dachau
egyre hatalmasabban szárnyal, betölti a szobát, az udvart a tábort, [sárnak,
a krematórium ember-porlasztó piros kemencéjébe nevet,
s a gázkamrák néma vas ajtajánál
szemébe röhög fekete röhejvel
a feneketlen gyomrú halálnak.

Csendesül kissé . . .
Majd megint kitör, s kacag, kacag, a téboly öleli.
Kicserepesedett száját csurgó nyála marja . . .
Tekintete egyre tompább, sötétebb, kifejezéstelenül mered a szemlibe.